

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 21. april 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

(Skolernes frihed, mål for undervisningen, krav til bestyrelsesmedlemmer, lærere og tilsynsførende, herunder om danskundskaber, samt tilsyn m.v.)

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Ændringsforslag

Undervisningsministeren har stillet 9 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. februar 2005 og var til 1. behandling den 2. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og den daværende undervisningsminister sendte den 17. november 2004 dette udkast til udvalget, jf. (folketingsåret 2004-05, 1. samling) alm. del – bilag 61. Den 24. februar 2005 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Ahi International School m.fl.,
Solveig Andersen, Frederiksberg,
Tage Svenning Andersen, Rudkøbing,
Bonnet Friskole m.fl.,
Dansk Friskoleforening,
Efterskoleforeningen,
Foreningen Applied Scholastics Danmark,
Frie Grundskolers Fællesråd,
Gudenådalens Friskole,
Hundborg Friskole,
Højby Friskole m.fl.,
Karna Jensen, Rødovre,
Berit F. Lindberg, Almind,
Løgumkloster Friskole,

Middelfart Friskole,
Nr. Lyndelse Friskole,
Ryslinge Friskole m.fl.,
Sammenslutningen af Frie Rudolf Steiner Skoler i Danmark,
Sydthy Friskole m.fl.,
Lone Winkler, Brøndby, og
Øresund Internationale Skole.

Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget med undtagelse af henvendelsen fra Øresund Internationale Skole. Denne henvendelse vil blive kommenteret inden 2. behandling af lovforslaget.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget:

Ahi International School m.fl.
Bonnet Friskole m.fl.,
Dansk Friskoleforening,
Efterskoleforeningen,
Foreningen Applied Scholastics Danmark,
Frie Grundskolers Fællesråd,
Gudenådalens Friskole,
Hundborg Friskole,
Højby Friskole m.fl.,
Ryslinge Friskole m.fl.,
Sammenslutningen af Frie Rudolf Steiner Skoler i Danmark og
Sydthy Friskole m.fl.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 41 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse. Ministeren har besvaret alle spørgsmål på nær et, som forventes besvaret inden 2. behandling af lovforslaget. 4 af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Tilkendegivelse fra undervisningsministeren

Ministeren har tilkendegivet følgende over for udvalget:

Det kan oplyses, at bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2, 3 og 4 om delmål for undervisningen i visse fag træder i stedet for 2., 3. og 4. afsnit i lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 2.1, Ad 1. Krav til de frie grundskolers undervisningsmål: »*Forslaget indebærer, at skolen udarbejder ...*« indtil »... *udarbejdelse af slutmål, delmål og undervisningsplaner*«.

Endvidere træder bemærkningerne i stedet for lovforslagets specielle bemærkninger til § 1 a, stk. 3.

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, S, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget finder, at vi i Danmark har en flot friskoletradition, som Socialdemokratiet gerne vil værne om, men der har vist sig at være en række problemer på friskoleområdet, som skal løses. Vi mener imidlertid ikke, at løforslaget løser alle disse problemer.

Socialdemokratiet havde gerne set, at der i lovforslaget havde været inkluderet et statsligt tilsyn med friskolerne og de frie grundskoler, der sammen med forældreudvalgets generelle tilsyn ville kunne virke som et godt, solidt tilsyn, der via dialog og vejledning kunne være med til at bevare og udvikle den frie skoleform.

Som det mindste mener Socialdemokratiet, at der skal etableres en tilsynsmodel med en ministeriel godkendelsesordning af den enkelte forældrevalgte tilsynsførende frem for de mere diffuse krav, der ligger i lovforslaget, og partiet opfordrer undervisningsministeren til at tage hul på en sådan ordning hurtigst muligt for at sikre, at vi ikke ender i en tilsvarende situation om nogle år, hvor der kan laves undersøgelser, der viser, at der ikke har været ført et ordentligt og kompetent tilsyn på friskoleområdet.

Set i lyset af den kommende kommunale strukturreform med store ændringer af Danmarkskortet er Socialdemokratiet enig med Kommunernes Landsforening i, at det er alt for nemt at oprette og drive en friskole, og at der her burde være stramninger i loven med hensyn til kravet om antallet af elever, der skal til, for at en friskole kan oprettes og drives de første år.

Derudover havde Socialdemokratiet gerne set, at der i lovforslaget havde ligget en forpligtelse for de frie skoler til at deltage i evalueringer på lige fod med folkeskolerne. Det koster samfundet ca. 3,2 mia. kr. pr år at give tilskud til drift af de frie skoler, og derfor er det for os helt naturligt, at de frie skoler skal forpligtes til at deltage i evalueringer af deres skoleform på lige fod med den øvrige uddannelsesverden.

Lovforslaget bærer præg af at være hastværk grænsende til lovsjusk, og en lang række formuleringer kan forstås på flere måder. Megen uro kunne have været undgået, hvis de ændringer, der nu foreligger i form af ministerens ændringsforslag, havde været indarbejdet i lovforslaget fra starten.

Socialdemokratiet mener dog, at lovforslaget er et skridt i den rigtige retning, og stemmer derfor for lovforslaget med de foreslåede ændringer.

Et *mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod ændringsforslag nr. 1. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 2-5 og 7-9 og vil stemme hverken for eller imod ændringsforslag nr. 6.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget finder det afgørende at fastholde, at vi i Danmark har undervisningspligt og ikke skolepligt. Det Radikale Venstre finder det afgørende, at grundlovens ord udledes i tillid til, at forældre vil det bedste for deres børn. Undervisningen i friskolerne skal stå mål med folkeskolens undervisning, men friskolerne skal ikke være magen til folkeskolen. Der er et mål af frihed. Dette mål bliver nu langt mindre, og kravene til skolerne trækker dem over mod folkeskolen.

I lovforslaget mener regeringen, at den præciserer de frie grundskolers frihed, nemlig at de er frie inden for lovens rammer. Denne såkaldte frihed efterfølges af ti nye *skal*-bestemmelser. Det Radikale Venstre nævner her blot: Skolen *skal* udarbejde slutmål. Skolen *skal* udarbejde undervisningsplaner og fastsætte delmål. Skolen *skal* regelmæssigt underrette forældre og elever om udbyttet. Skolen *skal* foretage løbende evaluering. Skolen *skal* regelmæssigt evaluere den samlede undervisning. Skolen *skal* lave en plan for evalueringen. Skolen *skal* offentliggøre slutmål, delmål, undervisningsplaner, resultater og så fremdeles på skolens hjemmeside. Skolens frihed og virke bliver spundet ind i en så lang række af bestemmelser, at det bliver bestemmende for skolens mulighed for frit at drive skole.

Baggrunden er *ikke* statens helt legitime ret til at stille krav, for undervisningen skal stå mål med folkeskolens undervisning, og skolerne modtager store offentlige beløb, og derfor bliver der stillet krav og ført tilsyn. Det Radikale Venstre har medvirket til, at disse krav stilles. Vi har selv formuleret en lang række af dem. Det betyder, at man via den nuværende lovgivning kan finde ud af, hvor problemerne er, sådan at vi kan gå konkret efter dem og forsøge at løse dem.

Og baggrunden er *heller ikke* den gode stats varetagelse af barnets tarv over for dets forældre. Det, der reelt er på spil, er borgernes frihed og den tillid, man må nyde som borger og forældre i et land som Danmark. Regeringens postulat synes at være, at staten tilsyneladende ved bedre end forældrene, hvad der er barnets tarv med hensyn til skolegang, læring og demokratisk sindelag – en tænkning, som man ellers må hente inspiration til helt andre steder end i Danmark. Og så vil man endda fremhæve, at skolerne skal forberede til et liv i det danske samfund – med det danske som en tilsyneladende afgørende tilføjelse.

Men når man går de såkaldte fakta efter, er der i realiteten ikke noget, der tyder på, at man ikke kan have tillid til de forældre, der sender deres børn i friskole – tværtimod. Og derfor er lovforslaget ikke en ny og bedre balance mellem forældres rettigheder og barnets tarv. Lovforslaget er en ny holdning til forholdet mellem staten på den ene side og børn og forældre på den anden – en ny holdning uden tillid.

Delmål skal således fortsat kunne sammenlignes med folkeskolens trinmål, eventuelt gennem en beskrivelse af, »hvordan undervisningen afviger fra kravene til undervisningen i folkeskolen«. Uanset pænere ord i bemærkningerne til ændringsforslagene er tankegangen den samme. »Stå mål med« skal op gennem skoleforløbet konkretiseres i en sådan grad, at friheden snøres. Det tilbydes, at skolerne kan følge folkeskolens Fælles Mål, så »skal den ikke udarbejde egne slutmål og delmål«. Det samme gælder læseplanerne.

Det Radikale Venstre anerkender, at ændringsforslagene betyder en forbedring med hensyn til indfasning af lovforslaget og et tilløb til præcision i lovteksten. Det ændrer dog ikke på den grundlæggende ånd og bogstav i lovforslaget: fraværet af tillid til, at forældre og skolefolk kan forvalte friheden.

Det kan Det Radikale Venstre ikke støtte.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og vil stemme hverken for eller imod ændringsforslagene.

Socialistisk Folkeparti lægger afgørende vægt på, at vi i Danmark har en folkeskole, der er sådan, at det er et tilbud til alle forældre at benytte sig af den. Men SF lægger også afgørende vægt på, at forældre har mulighed for at vælge en anden form for undervisning til deres børn, herunder mulighed for at vælge en fri skole. For SF gælder grundlovens bestemmelse om, at forældre ikke er pligtige til at lade børnene undervise i folkeskolen, men at de til gengæld er pligtige til at sørge for, »at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen«. Derfor er det vigtigt, at samfundet sikrer sig slutmålet. Hvordan og hvornår de frie skoler når målene, skal samfundet derimod efter SF's opfattelse ikke blande sig i.

I forbindelse med vedtagelse af lovforslag nr. L 142 i folketingsåret 2001-02, 2. samling, indgik regeringen en stemmeaftale med SF og Det Radikale Venstre om nogle ændringer, så også SF og Det Radikale Venstre kunne stemme for lovforslaget, som indeholdt nogle stramninger og præciseringer, som SF dengang mente og fortsat mener er fuldt tilstrækkelige til, at samfundet kan sikre sig overholdelse af grundlovens bestemmelse om, at undervisningen står mål med den undervisning, som praktiseres i folkeskolen.

Indholdet i dette lovforslag er til dels afledt af de ændringer i folkeskoleloven, som blev vedtaget i 2003 af Venstre, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. SF var imod denne ændring af folkeskoleloven, primært fordi den medførte en centralisering og øget statsstyring, som SF er imod. Det siger sig selv, at når SF er imod en øget statslig styring af den offentlige folkeskole, er SF også imod en næsten tilsvarende centralisering, der nu rammer de frie skoler. Det er SF imod, fordi det griber ind i de frie skolers frihed, og fordi det er overflødig.

Derfor vil SF stemme imod lovforslaget. SF vil stemme hverken for eller imod ændringsforslagene, selv om flere ændringsforslag indebærer præciseringer og ændringer, som gør lovforslaget mindre uacceptabelt. Men da SF ikke vil have andel i lovforslaget, undlader SF at stemme i forbindelse med ændringsforslagene.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og vil stemme hverken for eller imod de stillede ændringsforslag.

Friskolerne er for Enhedslisten et supplement til folkeskolen: en mulighed for forældre til at oprette skoler på deres egne betingelser, hvor kravet er, at undervisningen står mål med folkeskolens. Den frihed ønsker vi at bevare.

Den danske tradition for frie skoler – den danske undervisningstradition – har været under angreb i de seneste 10 år: indgrebet mod Tvindskolerne, der var ulovligt, etablering af Danmarks Evalueringsinstitut, som betyder en stigende tendens til at gøre alting op i tal og tabeller, og nu regeringens lovforslag, som – på trods af de nu stillede ændringsforslag – reelt handler om at ensrette og umyndiggøre friskolerne.

Enhedslistens holdning er klar: Lad være med at ensrette og umyndiggøre de danske grundskoler, uanset om de er folkeskoler eller friskoler!

Enhedslisten ser lovforslaget som udtryk for, at den centralisering med præcise, »klare« mål, som folkeskolen lider under, nu skal sættes igennem i de frie skoler.

Hvis undervisningsministeren får vedtaget sine obligatoriske prøver og test, skal disse vel også gøres obligatoriske i de frie skoler.

Børn udvikler sig forskelligt og i spring. Derfor skal den enkelte elev være i centrum for undervisningen. Overdreven centralisme kombineret med flere prøver og test vil øge sorteringen og skabe endnu flere elever, der oplever nederlag.

I Enhedslisten ønsker vi, at alle elever opnår selvværd, og at alle tilegner sig de nødvendige færdigheder, kundskaber og personlige egenskaber.

Vi vil gerne styrke tilsynet med de frie skoler. Vi ønsker et nationalt tilsyn, hvor Undervisningsministeriet er ansvarligt for at se, om undervisningen står mål med folkeskolen, men ikke gennem striber af ensrettende og umyndiggørende trinmål og test.

Enhedslisten står på frisindets og frihedens side – mod centralisme og umyndiggørelse. Derfor er vi imod lovforslaget.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut, og Fólkaflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *et flertal* (V, S, DF og KF):

1) *Nr. 3* affattes således:

»3. § 1, stk. 1, 4. pkt., der bliver § 1, stk. 2, 4. pkt., affattes således:

»Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.««

[Præciseret affattelse vedrørende menneskerettigheder]

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *et flertal* (V, S, DF, KF og RV):

2) I det under *nr. 4* foreslåede § 1 a, stk. 2, 2. pkt., udgår »fastsætte mål for undervisningen på bestemte tidspunkter i det samlede undervisningsforløb (delmål)«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

3) I *nr. 4* indsættes efter det foreslåede § 1 a, stk. 2, som nyt stykke:

»Stk. 3. Skolen fastsætter mål for undervisningen i dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi på bestemte tidspunkter i det samlede undervisningsforløb (delmål).«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

[Delmål for undervisningen i visse fag]

4) I det under *nr. 4* foreslåede § 1 a, stk. 3, der bliver stk. 4, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 3]

5) I *nr. 4* indsættes efter det foreslåede § 1 a, stk. 3, der bliver stk. 4, som nyt stykke:

»Stk. 5. For en nyoprettet skole skal de i stk. 1-4 nævnte krav være opfyldt senest den 1. januar i det første skoleår.«

[Udskydelse af krav for nyoprettede skoler]

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *et flertal* (V, S, DF og KF):

6) Efter *nr. 6* indsættes som nyt nummer:

»01. I § 5 indsættes efter stk. 8 som nyt stykke:

»Stk. 9. Skolen skal offentliggøre oplysninger om sit værdigrundlag på skolens hjemmeside på internettet.«

Stk. 9 bliver herefter stk. 10.«

[Offentliggørelse af værdigrundlag]

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, S, DF, KF og RV):

7) Efter nr. 13 indsættes som ny nummer:

»02. I § 9 b, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 9, stk. 7,« til: »§ 9, stk. 9,«.

[Konsekvensrettelse]

8) Efter nr. 14 indsættes som nye numre:

»03. I § 23, nr. 4, og § 33, stk. 2, ændres »§ 1, stk. 1, 2. pkt.« til: »§ 1, stk. 2, 2. pkt.«

04. I § 39 ændres »§ 1, stk. 2« til: »§ 1, stk. 3«.

[Konsekvensrettelser]

Til § 2

9) *Stk. 4* affattes således:

»*Stk. 4.* Kravene om slutmål, delmål og undervisningsplaner i § 1 a som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4, skal, for så vidt angår undervisningen i dansk, regning/matematik og engelsk, senest være opfyldt den 1. august 2006, for nyoprettede skoler dog den 1. januar 2007. Kravene om slutmål, delmål og undervisningsplaner i § 1 a som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4, skal, for så vidt angår undervisningen i geografi, biologi og fysik/kemi, senest være opfyldt den 1. august 2007, for nyoprettede skoler dog den 1. januar 2008. Kravene om slutmål og undervisningsplaner i § 1 a som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4, for skolens øvrige undervisning skal senest være opfyldt den 1. august 2008, for nyoprettede skoler dog den 1. januar 2009. Kravene om evaluering og opfølgingsplan i § 1 b og § 1 c som affattet ved denne lovs § 1, nr. 4, skal senest være opfyldt den 1. august 2008.«

[Udskydelse af tidspunkt for opfyldelse af krav]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

I ændringsforslaget foreslås en kortere og mere præcis formulering af skolernes forpligtelse til at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Den oprindelig foreslåede formulering kunne give nogle anledning til den misforståelse, at den forpligtede skolerne til at udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for hele den efterhånden ganske omfattende og udfyldende regulering af menneskerettighedsspørgsmålet, der i dag finder sted i forskellige fora, navnlig Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Det er ikke – og har heller ikke været – tanken at kræve af skolerne, at de skal udvikle og styrke deres elever til at have kendskab til og respekt for hele den detaljerede regulering på menneskerettighedsområdet, der har fundet sted i de senere år, og som må forventes fortsat at ville finde sted fremover. Det gælder især den udfyldende regulering ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Formålet med ændringsforslaget er således at præcisere, at kravet til skolerne er fokuseret på respekt for og forståelse af de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, jf. navnlig grundlovens kapitel VIII, og at kravet også omfatter retten til ligestilling mellem kønnene.

Kravet indebærer, at der ikke med statstilskud efter friskoleloven kan etableres og drives en fri grundskole, der bygger på et ekstremistisk værdigrundlag og ikke forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

Det er også fundet hensigtsmæssigt at præcisere i bestemmelsen, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske.

Den ændrede formulering af bestemmelsen berører ikke indholdet af de krav til skolerne, der i øvrigt er foreslået i lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 2-4

Med ændringsforslagene begrænses de foreslåede krav til delmål til alene at omfatte krav om delmål for dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi. Fagene dansk, regning/matematik og engelsk står centralt i grundskolens undervisning. Det er således i disse fag, det forældrevalgte tilsyn, jf. lovens § 9, stk. 4, skal føre tilsyn med elevernes standpunkt.

Med hensyn til geografi, biologi og fysik/kemi er ændringsforslagene begrundet i regeringens ønske om at styrke det naturvidenskabelige fagområde i grundskolen.

Frie Grundskolers Fællesråd og Dansk Friskoleforening har peget på, at der er meget omfattende arbejde forbundet med lovforslagets krav om delmål. Derfor foreslås begrænsningen til de nævnte fag.

Den prioritering, der fremgår af de foreslåede ændringer, ændrer ikke ved kravet om, at skolens samlede undervisningstilbud skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Delmål skal beskrives på en sådan måde og med et sådant indhold, at det kan afgøres, om skolens undervisning vil føre frem til slutmål, der står mål med folkeskolens. Delmål kan beskrives på andre tidspunkter i skoleforløbet end folkeskolens trinmål, og der vil derfor ikke altid kunne foretages en direkte sammenligning mellem delmål og trinmål, når en fri grundskoles progression i undervisningen afviger fra folkeskolens. Skolen vil kunne nøjes med overordnede og mere principielle beskrivelser af, hvorledes undervisningen afviger fra kravene til undervisningen i folkeskolen. Opgaven med at udarbejde delmål vil desuden blive enklere på grund af, at krav om delmål alene skal omfatte dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi.

Skolerne vil fortsat inden for rammerne af kravet om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, have frihed til selv at beslutte, hvordan undervisningen skal tilrettelægges, samt hvilke undervisningsmetoder og hvilke undervisningsmidler der skal anvendes. Den enkelte frie grundskole bestemmer ligeledes selv inden for samme rammer, på hvilket klassetrin eller alderstrin fagene skal placeres i skoleforløbet. Dog skal fagene dansk, regning/matematik og engelsk tilbydes så tidligt i skoleforløbet, at barnet kan bygge videre herpå i den fortsatte kundskabsindlæring inden for et normalt skoleforløb på 9 år. Eksempelvis vil det kunne være tvivlsomt, om skolens undervisningsplan kan lede frem mod de af skolen fastsatte slutmål, hvis undervisningen i faget er planlagt over væsentligt færre klassetrin end den tilsvarende undervisning i faget i folkeskolen.

Ministeriets tilsyn vil i særlig grad have fokus på dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi. Tilsynet med skolerne vil dog fortsat omfatte tilsyn med, om skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Vedrørende test bemærkes, at ministeriets konkrete stillingtagen til, om der skal anvendes test som led i tilsynet eller anden, lige så egnet evalueringsform kan anvendes, vil ske på grundlag af

dialog mellem ministeriet og skolen, hvor bl.a. hensynet til skolens eget pædagogiske grundlag vil indgå.

Ændringsforslagene berører ikke forslaget om, at en skoles undervisningsplaner og slut- og delmål skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. For at tilsynet (forældrekredsen, det forældrevalgte eksterne tilsyn og Undervisningsministeriets tilsyn) skal kunne vurdere, om det er tilfældet, kræver det, at slut- og delmål skal være beskrevet sådan, at det er muligt at vurdere dem sammenholdt med de slut- og trinmål, der gælder for folkeskolens undervisning i de obligatoriske fag og emner. Heri ligger ikke – som lovforslagets bemærkninger har givet nogle anledning til at mene – et krav om, at en skoles undervisningsplaner og slut- og delmål skal have en detaljeringsgrad i samme omfang som i folkeskolen. Kravet indebærer derimod, at det skal være muligt at vurdere, om undervisningsplan og delmål er beskrevet på en sådan måde og med et sådant indhold, at det dokumenteres, at skolen med sin undervisning både agter at lede og vil kunne lede frem mod de af skolen fastsatte slutmål. Som en enkel måde at leve op til kravet på vil skolen overordnet og mere principielt kunne beskrive, hvorledes undervisningen afviger fra kravene til undervisningen i folkeskolen.

Med hensyn til opgaven med at udarbejde slutmål fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at der med forslaget ikke er fastsat krav om, at skolerne skal udarbejde særskilte slutmål for hvert enkelt fag eller emne, der er obligatorisk i folkeskolen, at skolerne som minimum skal fastsætte slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i (nemlig de humanistiske fag, naturfagene og de praktiske/musiske fag), at slutmål – og delmål – kan udformes således, at de stemmer med skolens overbevisning og tilrettelæggelse af undervisningen, som den er beskrevet i skolens undervisningsplan, men at det skal være muligt at vurdere, om den frie grundskoles egne slutmål står mål med folkeskolens slutmål. Dette indebærer, at summen af en fri grundskoles slutmål samlet set skal stå mål med folkeskolens slutmål, og at folkeskolens slutmål gælder for en fri grundskole, i det omfang skolens slutmål ikke står mål med folkeskolens slutmål. I praksis vil dette indebære, at tilsynet skal kunne vurdere, i hvilket omfang skolens undervisningsplaner og slut- og delmål kan lægges til grund for tilsynet med undervisningen.

Undervisningsministeriet vil udarbejde en vejledning til skolerne om udarbejdelse af slutmål, delmål og undervisningsplaner.

Bemærkningerne træder – i det omfang de er i modstrid med lovforslagets bemærkninger – i stedet for disse.

Til nr. 5

Ændringsforslaget indebærer, at skolens ledelse og forældrene får en praktisk mulighed for sammen med lærerne at opfylde kravene om slutmål, delmål og undervisningsplaner.

Til nr. 6

Lovforslaget vil indebære, at der i lovens § 1 indsættes en bestemmelse om den enkelte frie grundskoles grundlæggende ret til at have sit eget værdigrundlag og dermed være et alternativ til folkeskolen. Der henvises herom til lovforslagets § 1, nr. 1. Denne ret er central for de frie grundskoler, og bestemmelsen i grundlovens § 76 om skolefrihed og undervisningspligt bygger herpå. Forældre, der ønsker, at deres børns skolegang sker i en fri grundskole i stedet for folkeskolen, lægger som regel stor vægt på skolens værdigrundlag.

Det er på baggrund heraf fundet naturligt samtidig med fastsættelse i loven af skolernes ret til at have deres eget værdigrundlag at sikre åbenhed om skolernes værdigrundlag. Der foreslås derfor indsat en bestemmelse i loven om, at den enkelte frie grundskole skal lægge oplysning på skolens

hjemmeside om centrale værdier for skolens undervisning og virksomhed. Det gælder såvel religiøse værdier som særlige pædagogiske værdier eller principper, der kan være væsentlige for forældrenes valg af skole for deres barn. Skolen skal tilsvarende oplyse, hvis den ikke har et værdigrundlag. Har skolen ikke formuleret centrale værdier for sin undervisning og virksomhed, lægges skolens vedtægtsbestemte formålsparagraf på skolens hjemmeside.

Til nr. 7 og 8

Der er tale om konsekvensrettelser.

Til nr. 9

I ændringsforslaget fastsættes, at kravene om slutmål, delmål og undervisningsplaner for undervisningen i dansk, regning/matematik og engelsk skal være opfyldt senest den 1. august 2006, for nyoprettede skoler senest den 1. januar 2007. Kravene om slutmål, delmål og undervisningsplaner for undervisningen i geografi, biolog og fysik/kemi skal være opfyldt senest den 1. august 2007, for nyoprettede skoler senest den 1. januar 2008. Kravene om slutmål og undervisningsplaner for øvrig undervisning skal være opfyldt senest den 1. august 2008, for nyoprettede skoler den 1. januar 2009.

Troels Christensen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Britta Schall Holberg (V)

Tina Nedergaard (V) Ellen Trane Nørby (V) Louise Frevert (DF) Søren Krarup (DF)

Carina Christensen (KF) fmd. Allan Niebuhr (KF) Bjarne Laustsen (S) Carsten Hansen (S)

Christine Antorini (S) Kirsten Brosbøl (S) Margrethe Vestager (RV) nfmd. Bente Dahl (RV)

Pernille Vigsø Bagge (SF) Majbrit Berlau (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 105

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar samt høringsnotat fra undervisningsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 4/3-05 fra Frie Grundskolers Fællesråd
4	Henvendelse af 7/3-05 fra Dansk Friskoleforening
5	Genomdeling af henvendelse af 8/12-04 fra Middelfart Friskole
6	Genomdeling af henvendelse af 5/1-05 fra Løgumkloster Friskole
7	Henvendelse af 13/3-05 fra Lone Winkler, Brøndby
8	Henvendelse fra Gudenådalens Friskole
9	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
10	Henvendelse af 17/3-05 fra Sammenslutningen af Frie Rudolf Steiner Skoler i Danmark
11	Henvendelse af 17/3-05 fra Højby Friskole m.fl.
12	Bilaget tilbagetaget
13	Henvendelse af 16/3-05 fra Ahi International School m.fl.
14	Henvendelse af 22/3-05 fra Efterskoleforeningen
15	Henvendelse af 18/3-05 fra Bonnet Friskole m.fl.
16	Henvendelse af 17/3-05 fra Sydthy Friskole m.fl.
17	Henvendelse af 22/3-05 fra Karna Jensen, Rødovre
18	Henvendelse af 15/3-05 fra Ryslinge Friskole m.fl.
19	Henvendelse af 27/3-05 fra Foreningen Applied Scholastics Danmark
20	Henvendelse af 30/3-05 fra Hundborg Friskole
21	Henvendelse af 4/4-05 fra Solveig Andersen, Frederiksberg
22	Henvendelse af 7/4-05 fra Løgumkloster Friskole
23	Henvendelse af 7/4-05 fra Nr. Lyndelse Friskole
24	Henvendelse af 7/4-05 fra Dansk Friskoleforening
25	Henvendelse af 12/4-05 fra Efterskoleforeningen
26	Diverse materiale modtaget i forbindelse med foretræder for udvalget 12/4-05
27	Henvendelse af 12/4-05 fra Ryslinge Friskole m.fl.
28	Henvendelse af 12/4-05 fra Bonnet Friskole m.fl.
29	Henvendelse af 15/4-05 fra Gudenådalens Friskole
30	Henvendelse af 14/4-05 fra Berit F. Lindberg, Almind
31	Henvendelse af 15/4-05 fra Tage Svenning Andersen, Rudkøbing

Bilagsnr. Titel

32	Ændringsforslag fra undervisningsministeren
33	1. udkast til betækning
34	Betækningsbidrag fra undervisningsministeren
35	Henvendelse af 20/4-05 fra Øresund Internationale Skole
36	2. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 105**Spm.nr. Titel**

1	Spm. om kommentar til henvendelse af 4/3-05 fra Frie Grundskolers Fællesråd, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelse af 7/3-05 fra Dansk Friskolefor- ening, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kommentar til henvendelse af 8/12-04 fra Middelfart Fri- skole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelse af 5/1-05 fra Løgumkloster Fri- skole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om kommentar til henvendelse af 13/3-05 fra Lone Winkler, Brøndby, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om kommentar til henvendelse fra Gudenådalens Friskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om kommentar til henvendelse af 17/3-05 fra Sammenslutnin- gen af Frie Rudolf Steiner Skoler i Danmark, til undervisningsmini- steren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om kommentar til henvendelse af 17/3-05 fra Højby Friskole m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. tilbagetaget
10	Spm. om kommentar til henvendelse af 16/3-05 fra Ahi International School m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
11	Spm. om kommentar til henvendelse af 22/3-05 fra Efterskolefor- eningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
12	Spm. om kommentar til henvendelse af 18/3-05 fra Bonnet Friskole m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om kommentar til henvendelse af 17/3-05 fra Sydthy Friskole m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
14	Spm. om kommentar til henvendelse af 22/3-05 fra Karna Jensen, Rødovre, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
15	Spm. om kommentar til henvendelse af 15/3-05 fra Ryslinge Friskole m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
16	Spm. om kommentar til henvendelse af 27/3-05 fra Foreningen Ap- plied Scholastics Danmark, til undervisningsministeren, og ministe- rens svar herpå

-
- 17 Spm. om kommentar til henvendelse af 30/3-05 fra Hundborg Friskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om kommentar til henvendelse af 4/4-05 fra Solveig Andersen, Frederiksberg, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om kommentar til henvendelse af 7/4-05 fra Løgumkloster Friskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om kommentar til henvendelse af 7/4-05 fra Nr. Lyndelse Friskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om kommentar til henvendelse af 7/4-05 fra Dansk Friskoleforening, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om præcisering af rækkevidden af bestemmelsen i § 6 a om, at lærerne skal beherske skriftlig dansk, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om præcisering af, hvad der ligger i udtrykkene »fundamentalistiske og ekstremistiske«, jf. bemærkningerne til lovforslaget, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om kommentar til henvendelse af 12/4-05 fra Efterskoleforeningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om detaljeringsniveauet for slutmål, delmål og undervisningsplaner i forbindelse med udarbejdelsen af en vejledning til skolerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm. om eksempler på en acceptabel fastsættelse af slutmål, delmål og undervisningsplaner i en friskole i forhold til det gældende i folkeskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 27 Spm. om, hvilke krav ministeren vil fastsætte til evalueringer med henblik på den lovpligtige offentliggørelse på internettet, hvis skolens evalueringer er af kvalitativ karakter, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om, hvad ministerens forventning til den øgede refleksion over undervisningens organisatoriske indhold er, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm., om det vil være afgørende for ministeriets vurdering i forbindelse med det målrettede tilsyn af en fri grundskole, hvordan eleverne gennemfører folkeskolens nationalt stillede test, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om, hvad der eksempelvis kan være udløsende for et »målrettet tilsyn«, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 31 Spm. om eksempler på, hvad det er for fundamentalistiske eller ekstremistiske handlinger, det skal sikres ikke kan finde sted på eller fra en fri grundskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 32 Spm. om, hvad der konkret tænkes på, når det i bemærkningerne anføres, at en skoles bestyrelse til skolens lærere og andre ansatte må skulle skærpe skolens krav, herunder det til enhver tid på skolen gæl-

-
- dende dekorumkrav, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm., om det er ministerens indtryk, at der i dag er uklarhed og utryghed hos forældre og elever i forhold til undervisningsplaner og slut- og delmål, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm., om det gør indtryk på ministeren, at så mange lærere, skoleledere og forældre finder, at lovforslaget er uklart og en indskrænkning af muligheden for at drive en friskole, der er anderledes end folkeskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm., om ministeren vil være indstillet på at stille lovforslaget i bero og tage en substantiel drøftelse af andre muligheder for at løse de problemer, som regeringen finder at de frie skoler er bærere af, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om kommentar til henvendelse af 12/4-05 fra Ryslinge Friskole m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm. om kommentar til henvendelse af 12/4-05 fra Bonnet Friskole m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om kommentar til henvendelse af 15/4-05 fra Gudenådalens Friskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om kommentar til henvendelse af 14/4-05 fra Berit F. Lindberg, Almind, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om kommentar til henvendelse af 15/4-05 fra Tage Svenning Andersen, Rudkøbing, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om kommentar til henvendelse af 20/4-05 fra Øresund Internationale Skole, til undervisningsministeren

Fire af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og svarene er optrykt efter ønske fra V, DF og KF.

Spørgsmål 4:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 5. januar 2005 fra Løgumkloster Friskole, jf. L 105 – bilag 6.

Svar:

Løgumkloster Friskole har med breve fra skolelederen, to lærere og en forælder til børn på skolen givet udtryk for stor bekymring over L 105.

Jeg mener, at Løgumkloster Friskole har misforstået indholdet af og intentionerne bag lovforslaget.

Et centralt mål med L 105 er at undgå, at friskoleloven bliver brugt til formål, som ikke har været tilsigtet.

Herudover skal loven sikre fagligheden i alle skoler – uanset hvilken pædagogisk metode eller hvilket idégrundlag den enkelte skole har valgt som sit særkende.

Det forhold, at skolernes frihed samtidig er foreslået indskrevet i lovgivningen, er netop udtryk for regeringens respekt for, at undervisningen kan tilrettelægges på mange forskellige måder og med udgangspunkt i forskellige idégrundlag, så længe undervisningen m.v. opfylder kravene i lovens formålsbestemmelse.

Med L 105 ønsker jeg at sikre et højt fagligt niveau i de frie grundskoler og dermed give skolernes elever et bedre fagligt fundament med henblik på fortsat uddannelse og beskæftigelse.

Intentionen er ikke at styre skolerne og endnu mindre at lukke skoler.

Det er heller ikke intentionen at statsliggøre de frie grundskoler eller at indføre værdibaseret styring af undervisningen på skolerne.

Det forhold, at der med fælles mål er sket skærper af undervisningen i folkeskolen, giver - på grund af grundlovens krav om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen – i sig selv afsmittende virkning på kravene til undervisningen i de frie grundskoler.

Lovforslaget medfører ikke, at skolerne tvinges til at følge folkeskolens læseplaner. Der er heller ikke i lovforslaget krav om, at der skal være standardiserede test på bestemte klassetrin.

De frie grundskoler vil også fremover selv kunne tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med deres egen overbevisning.

Jeg er derfor helt uenig i, at skolernes frihedsrettigheder bliver indskrænket med lovforslaget.

Heller ikke forældretilsynet indskrænkes med L 105.

Forældrenes mulighed for aktiv medvirken i skolens liv og dagligdag berøres ikke. De vil tværtimod få større mulighed for løbende at orientere sig om skolens undervisningsmæssige forhold på Internettet.

Spørgsmål 8:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 17. marts 2005 fra Højby Friskole m.fl., jf. L 105 – bilag 11.

Svar:

3 skoleledere ved friskoler har i et åbent brev reflekteret over L 105 og foreslået ændring af tilsynsordningen med de frie grundskoler.

Jeg er enig med de 3 skoleledere i deres synspunkt om, at de frie skoler skal synliggøre sig gennem overordnede mål, og at skolerne evaluerer disse i åbenhed og synlighed, samt at det er vigtigt, at skolerne selv kan vælge evalueringsformerne. Det er jo netop det, som L 105 lægger op til.

Jeg er derimod ikke enig i, at L 105 vil gøre de frie grundskoler til et plagiat af folkeskolen, hvad mål og indhold angår. Lovforslaget begrænser på ingen måde skolernes friheder med hensyn til tilrettelæggelse af undervisningen og de pædagogiske principper.

Skolelederne opfordrer til, at de frie skolers forældre først og fremmest skal føre tilsyn og vælge en tilsynsførende. Deri er jeg ganske enig med skolelederne, og L 105 ændrer da heller ikke ved, at forældrene har det overordnede tilsyn med undervisningen på en fri grundskole, og at de vælger den eller de tilsynsførende.

Skolelederne foreslår et statsligt tilsyn, hvor et korps af pædagogisk uddannede ministerielle embedsmænd aflægger hver enkelt fri skole 3-4 årlige besøg.

Det er min opfattelse, at reglerne på tilsynsområdet for de frie grundskoler med de stramninger, der lægges op til med L 105, er et tilstrækkeligt grundlag for sikringen af, at skolerne lever op til lovgivningens krav, og at ministeriet får indsigt i skolernes forhold.

Det foreslåede tilsynskoncept vil udgøre en betydelig yderligere skærpelse, som efter min vurdering ikke er påkrævet, og som i øvrigt ville være temmelig bekostelig.

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 18. marts 2005 fra Bonnet Friskole m.fl., jf. L 105 – bilag 15.

Svar:

Skolelederen på Bonnet Friskole har på fem friskolers vegne anmodet om foretræde for at tale om L 105, specielt vedrørende

- Tilsynsbestemmelserne,
- undervisningsplaner, trinmål, slutmål, test og evaluering af disse og
- sprogkrav til bestyrelsesmedlemmer.

Indledningsvist vil jeg udtrykke, at jeg er enig med skolerne i, at forældrene har det overordnede ansvar for børnenes opdragelse og undervisning. Det ændrer L 105 heller ikke ved.

Min kommentar om tilsynsbestemmelserne:

Der er med Fælles Mål stillet mere præcise krav til den undervisning, der skal gives i folkeskolen. Disse krav vil som følge af, at frie grundskoler skal give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, få en afsmittende effekt på kravene til undervisningen i frie grundskoler. Samtidig stilles der med lovforslaget krav til skolerne om at udarbejde undervisningsplaner, slut- og delmål, der står mål med folkeskolens. Dermed bliver tilsynsopgaven i fremtiden mere krævende.

Jeg har tillid til, at forældrene vælger de rette personer til at føre tilsyn med, om deres børn får en god undervisning. Men jeg vil gerne med lovforslaget sende det signal, at det er vigtigt, at de tilsynsførende har de forudsætninger, der skal til for at kunne leve op til det ansvar, de er blevet givet af forældrene.

Min kommentar om undervisningsplaner, trinmål, slutmål, test og evaluering af disse:

Uanset hvordan en fri grundskole i dag tilrettelægger sin undervisning, skal den lede frem mod, at den enkelte elev har mulighed for at blive lige så godt rustet fagligt og socialt, som hvis eleven havde gået i folkeskolen. Med det fremsatte lovforslag er dette krav stadig gældende med den tilføjelse, at skolerne skal beskrive de mål, som undervisningen sigter mod i både del- og slutmål.

Jeg mener ikke, at dette griber ikke ind i en skoles ret til at udarbejde alternative undervisningsplaner.

Der er med lovforslaget rig mulighed for, at skolerne kan formulere egne alternative undervisningsplaner. Eksempelvis kan det enkelte fag enten optræde i en særskilt beskrivelse eller indgå i en sammenhængende beskrivelse af faget sammen med andre fag i et af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i.

Det vil altid bero på en konkret vurdering, om en skoles målbeskrivelser og undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Som det er i dag, må en fri grundskole nødvendigvis have et solidt kendskab til folkeskolens mål og fagbeskrivelser, når den skal give en undervisning, som skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Der er ikke i lovforslaget lagt op til, at skolerne skal udarbejde undervisningsplaner, del- og slutmål i et omfang, som kan sammenlignes med Fælles Mål. Fælles Mål kan være en hjælp til skolerne i deres kommende arbejde med at sætte mål. De kan også benyttes som et supplement til skolens egne beskrivelser på udvalgte områder. Eksempelvis kan en skole vælge at begrænse egne beskrivelser af undervisningsplaner, del- og slutmål til udelukkende at omhandle de områder, hvor skolens undervisning adskiller sig fra folkeskolens.

Der er ikke i lovforslaget angivet en fast og entydig forståelse af, i hvilken form og i hvilket omfang skolerne skal udarbejde undervisningsplaner, del- og slutmål. Undervisningsministeriet har i forbindelse med lovforslaget tilkendegivet at ville udarbejde en vejledning til skolerne om udarbejdelse af undervisningsplaner, del- og slutmål. Undervisningsministeriet vil inddrage skoleforeningerne i dette arbejde.

Skolen kan, som det er tilfældet i dag, inden for rammerne af kravet om, at dens undervisning skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, selv bestemme, på hvilke klassetrin eller alderstrin der arbejdes med de forskellige fag/fagområder. Det indebærer, at skolerne har frihed til selv at bestemme, på hvilket tidspunkt i det samlede skoleforløb eleverne skal have nået bestemte faglige niveauer, når blot dette står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Min kommentar om sprogkrav til bestyrelsesmedlemmer:

Det fremgår af et af de medsendte breve, at der specielt tænkes på, at sprogkravet vil udelukke ordblinde fra at være bestyrelsesmedlemmer.

Jeg kan oplyse, at der med forslaget er taget sigte på bestyrelsesmedlemmer, som ikke besidder tilstrækkelige dansksproglige kompetencer til at deltage i bestyrelsesarbejdet.

Kravet om, at bestyrelsesmedlemmer skal beherske dansk i skrift og tale, er begrundet i, at bestyrelsen har det overordnede ansvar for skolens drift. Bestyrelsesmedlemmerne skal sammen med

---

skolelederen fastlægge de overordnede retningslinier for undervisningen, og bestyrelsesmedlemmerne skal godkende og underskrive skolens årsregnskab.

For så vidt angår bestyrelsesmedlemmer med handicap som for eksempel ordblindhed, synshandicap eller hørehandicap må det forudsættes, at disse medlemmer ved brug af deres sædvanlige hjælpemidler er i stand til kompensere for deres handicap.

Spørgsmål 36:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 12. april 2005 fra Ryslinge Friskole m.fl., jf. L 105 – bilag 27.

Svar:

I henvendelsen udtrykkes bekymring om, hvorvidt L 105 medfører begrænsninger i det pædagogiske og eksperimenterende råderum, som friskolerne lever af.

Jeg deler ikke den bekymring. Frie grundskoler kan med lovforslaget stadig give og tilrettelægge en undervisning, der stemmer overens med skolens overbevisning.

I henvendelsen udtrykkes tillige bekymring om, at kravet om delmål vil begrænse skolernes pædagogiske frihed til at gå andre veje.

Uanset hvordan en fri grundskole i dag tilrettelægger sin undervisning, skal den stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Med det fremsatte forslag er dette krav stadig gældende, med den tilføjelse at skolerne skal beskrive de mål, undervisningen sigter imod, i delmål og slutmål.

Jeg vil samtidig henvise til det nu fremsatte ændringsforslag til L 105, hvori det foreslås, at antallet af fag, hvori der skal fastsættes delmål, reduceres til dansk, regning/matematik, engelsk, geografi, biologi og fysik/kemi. Samtidig præciseres det med bemærkningerne til ændringsforslaget, at skolerne vil kunne nøjes med overordnede og mere principielle beskrivelser af, hvorledes undervisningen afviger fra kravene til undervisningen i folkeskolen, og at det ikke er et krav, at en skoles undervisningsplaner og slut- og delmål skal have en detaljeringsgrad i samme omfang som i folkeskolen.

Der er med lovforslaget rig mulighed for, at skolerne kan formulere egne alternative fagbeskrivelser. Det enkelte fag kan enten optræde i en særskilt fagbeskrivelse eller indgå i en sammenhængende beskrivelse af faget i et af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i.

I henvendelsen udtrykkes endvidere bekymring for, at kravet om, at en fri grundskole skal offentliggøre sine slutmål, delmål og undervisningsplaner, vil have betydning for en fri grundskoles mulighed for at lægge vægt på aktiviteter som lejrskoler, musicals og lignende. Samtidig udtrykkes bekymring for arbejdets omfang og dermed den store arbejdsbyrde, som med forslaget pålægges skolernes lærere.

Jeg deler ikke skolernes bekymring for den ekstra arbejdsbyrde, der pålægges lærerne med kravene om, at de skal beskrive del- og slutmål samt udarbejde undervisningsplaner. Også i dag må en fri grundskole nødvendigvis have et solidt kendskab til folkeskolens mål og fagbeskrivelser, når den skal give en undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det er i øvrigt ikke lovforslaget fastsat, at skolerne skal udarbejde undervisningsplaner, del- og slutmål i et omfang, som kan sammenlignes med Fælles Mål. Fælles Mål kan være en hjælp til skolerne i deres kommende arbejde med at sætte egne mål. De kan også benyttes som et supplement til skolens egne beskrivelser på udvalgte områder. Eksempelvis kan en skole vælge at begrænse egne beskrivelser af undervisningsplaner, del- og slutmål til udelukkende at omhandle de områder, hvor

skolens mål adskiller sig fra folkeskolen. Dette er præciseret i bemærkningerne til det af mig fremsatte ændringsforslag.

Jeg er ikke enig i, at kravet om offentliggørelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner vil medføre, at skolerne ikke længere kan lægge vægt på alternative undervisningsaktiviteter, som eksempelvis lejrskoler og musicals.

I henvendelsen udtrykkes endelig bekymring for, at der i lovforslaget stilles krav til det forældrevalgte tilsyn.

Der er med Fælles Mål kommet mere præcise krav til den undervisning, der skal gives i folkeskolen. De præcise krav vil, som følge af, at de frie grundskoler skal give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, få en afsmittende effekt på undervisningen i frie grundskoler. Samtidig bliver der med lovforslaget stillet krav til skolerne om at udarbejde undervisningsplaner, slut- og delmål, der står mål med folkeskolens, og dermed bliver tilsynsopgaven i fremtiden krævende.

Jeg har tillid til, at forældrene vælger de rette personer til at føre tilsyn med, om deres børn får en god undervisning. Men jeg vil gerne med lovforslaget sende det signal, at det er vigtigt at tilsynsførende har de redskaber, der skal til for at kunne leve op til det ansvar, de er blevet givet af forældrene.